

UZASADNIENIE

Decyzją z dnia 28 października 2015 roku w sprawie znak (...) Zakład Ubezpieczeń Społecznych I Oddział w Ł. odmówił A. K. prawa do emerytury. Decyzja została wydana na podstawie ustawy z dnia 17 grudnia 1998 roku o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz.U. z 2015 roku, poz.748) oraz rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 roku w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (Dz. U. nr 8, poz.43 ze zm.).

W uzasadnieniu decyzji organ rentowy wskazał, iż ubezpieczony udowodnił na dzień 1 stycznia 1999 roku 20 lat 4 miesiące i 29 dni stażu pracy w szczególnych warunkach oraz 24 lata 2 miesiące i 6 dni ogólnego stażu pracy.

Do okresu ubezpieczenia Zakład nie zaliczył pracy od 1 lipca 1973 roku do 30 września 1974 roku w Zakładzie (...), ponieważ nie zostało potwierdzone ubezpieczenie A. K..

W odwołaniu od powyższej decyzji pełnomocnik ubezpieczonego wniósł o jej zmianę i przyznanie ubezpieczonemu prawa do emerytury.

Zdaniem skarżącego Zakład niesłusznie odmówił ubezpieczonemu zaliczenia pracy w okresie od 1 lipca 1973 roku do 30 września 1974 roku w Zakładzie (...) z uwagi na nieopłacenie przez pracodawcę składek. Przyznał, że J. K. nie zgłosiła ubezpieczonego do ubezpieczenia społecznego ani nie odprowadziła w tym okresie składek z tego tytułu, niemniej jednak ubezpieczony świadczył pracę na jej rzecz. Praca była wykonywana w sposób ciągły, w pełnym wymiarze czasu pracy i pod kierownictwem pracodawcy. Ubezpieczony otrzymywał również wynagrodzenie. Ewentualne zaniechanie pracodawcy odprowadzenia składek nie powinno skutkować, w ocenie skarżącego, pogorszeniem sytuacji prawnej pracownika, który nie miał na nią wpływu. Zaliczenie do stażu pracy okresu zatrudnienia przez J. K. skutkuje spełnieniem wszystkich przesłanek do przyznania emerytury.

W odpowiedzi na odwołanie pełnomocnik organu rentowego wniósł o jego oddalenie.

Sąd ustalił następujący stan faktyczny:

Ubezpieczony A. K. urodził się w dniu (...). W dniu 12 października 2015 roku ubezpieczony złożył wniosek o emeryturę.

Ubezpieczony nie jest członkiem otwartego funduszu emerytalnego.

(wniosek – k.1-2 akt ZUS, II plik)

W 1973 roku ubezpieczony ukończył zasadniczą szkołę zawodową.

Po zakończeniu szkoły zawodowej, od 1 września 1973 roku ubezpieczony podjął naukę w Technikum Mechanicznym w K. w zawodzie obróbka skrawaniem. Ubezpieczony był klasyfikowany na koniec roku szkolnego – otrzymał oceny ze wszystkich przedmiotów.

W pierwszym semestrze ubezpieczony opuścił 108 godzin, w tym 9 godzin było nieusprawiedliwionych, w drugim semestrze 118 godzin, w tym 72 godziny były nieusprawiedliwione. Ubezpieczony nie otrzymał promocji do klasy drugiej. W dniu 20 czerwca 1974 roku ubezpieczony otrzymał świadectwo.

(kwestionariusz dotyczący okresów składkowych i nieskładkowych – k.2 akt ZUS, I plik, pismo dyrektora Zespołu Szkół nr (...) w K. – k.25)

W Technikum Mechanicznym zajęcia odbywały przez 3 dni w tygodniu po południu i trzy dni w tygodniu od rana. (zeznania ubezpieczonego min.00:04:00 protokół z 6.07.2016 r.)

Od 1 października 1974 roku ubezpieczony podjął pracę w Odlewni (...) w K..

(świadczenie pracy – k.8 akt ZUS, II plik)

W okresie od 24 kwietnia 1975 roku do 5 kwietnia 1977 roku ubezpieczony odbywał zasadniczą służbę wojskową.

(książeczka wojskowa – k.3-5 akt ZUS, I plik, zaświadczenie – k.9 akt ZUS II plik)

Po zakończeniu służby wojskowej ubezpieczony podjął pracę od dnia 2 maja 1977 roku. (zaświadczenie – k.9 akt ZUS II plik)

Do 1 stycznia 1999 roku ubezpieczony był zatrudniony w następujących okresach:

1) od 1 października 1974 roku do 31 marca 1995 roku w Odlewni (...) w K. jako hartownik w pełnym wymiarze czasu pracy,

2) od 1 kwietnia 1995 roku do 31 grudnia 1998 roku w (...) spółce z ograniczoną odpowiedzialnością w K. jako ślusarz-hartownik.

(świadczenia pracy – 8, k.11 akt ZUS, II plik)

Zatrudnienie w (...) spółce z ograniczoną odpowiedzialnością w K. ustało w dniu 31 maja 2009 roku.

(świadczenie pracy – k.11 akt ZUS, II plik)

Odlewnia (...) w K. wydała ubezpieczonemu świadectwo stwierdzające wykonywanie przez ubezpieczonego pracy w szczególnych warunkach w okresie od 1 października 1974 roku do 31 marca 1995 roku na stanowisku hartownika w pełnym wymiarze czasu pracy.

(świadectwo – k.10 akt ZUS, II plik)

J. K. – mama ubezpieczonego, po śmierci swojego ojca od 1968 roku prowadziła firmę rodzinną – Zakład (...). Zakład zajmował się usługami pogrzebowymi, sprzedażą trumien i wieńców. (zeznania świadka K. T. (1) protokół z 6.04.2016 r. min.00:32:48-00:38:49, zeznania ubezpieczonego protokół z 6.07.2016 r. min.00:04:00 w zw. z min.00:03:00 protokół z 6.06.2016 r.)

Ubezpieczony w zakładzie (...) wykonywał dekoracje do trumien. Prace te trwały do kilku dni. J. K. szyła płótna, wykonywała wieńce, siostra ubezpieczonego K. T. (1) wypisywała szarfy. Prowadzeniem księgowości zajmował się K. T. (2). Ubezpieczony nie miał stałych godzin pracy, pracował gdy była potrzeba.

(zeznania świadków: K. T. (1) protokół z 6.04.2016 r. min.00:32:48-00:38:49, K. T. (2) protokół z 6.04.2016 r. min.00:38:49-00:44:28, W. J. protokół z 6.04.2016 r. min.00:38:49-00:44:28)

W okresie gdy ubezpieczony odbywał służbę wojskową J. K. zatrudniała pracownika.

(zeznania świadka K. T. (2) protokół z 6.04.2016 r. min.00:38:49-00:44:28)

W Zakładzie (...) pomagali również koledzy ubezpieczonego m.in. W. J.. Na stałe nikt w zakładzie nie pracował, praca odbywał się w razie potrzeby.

(zeznania świadków W. J. protokół z 6.04.2016 r. min.00:22:46-00:32:48, K. T. (2) protokół z 6.04.2016 r. min.00:38:49-00:44:28)

Ubezpieczony nie podpisywał listy obecności. O tym co ma zrobić dowiadywał się od mamy.

(zeznania ubezpieczonego protokół z 6.07.2016 r. min.00:04:00)

Powyższy stan faktyczny został ustalony na podstawie dowodów z dokumentów w postaci wniosku o przyznanie emerytury, świadectw pracy, kwestionariusza dotyczący okresów składkowych i nieskładkowych, książeczki wojskowej, pisma dyrektora Zespołu Szkół nr (...) w K., świadectwa wykonywania pracy w szczególnych warunkach. Powyższe dokumenty Sąd uznał za wiarygodne, nie były kwestionowane przez żadną ze stron postępowania.

Ubezpieczony wyjaśnił, iż w kwestionariuszu dotyczącym okresów ubezpieczenia z dnia 20 marca 2003 roku wypełnionym związku ze złożeniem wniosku o ustalenie kapitału początkowego, nie wpisał zatrudnienia przez J. K., gdyż „umknęło mu to”. W ocenie pominięcie przez ubezpieczonego w kwestionariuszu okresu zatrudnienia w Zakładzie (...) oznacza, iż praca ta nie była traktowana jako faktyczne zatrudnienie. W tabeli ubezpieczony miał wpisać wszystkie okresy ubezpieczenia – zatrudnienia po ukończeniu 15 roku życia. Obecnie ubezpieczony wskazuje, że na rzecz J. K. pracował przez okres ponad roku. Okres ten był na tyle długi, że nie powinien być pominięty w kwestionariuszu wypełnionym w 2003 roku, tym bardziej, że ubezpieczony prawidłowo wymienił pozostałe okresy zatrudnienia i nauki.

Sąd odmówił wiarygodności zeznaniom ubezpieczonego i świadków W. J., K. T. (1) i K. T. (2) co do okoliczności wykonywania pracy przez ubezpieczonego na rzecz J. K.. Zeznania te są sprzeczne z dowodami z dokumentów – kwestionariuszem dotyczącym okresów składkowych i nieskładkowych wypełnionym przez ubezpieczonego oraz pismem dyrektora Zespołu Szkół nr (...) w K.. Z dokumentów tych wynika, iż w okresie od 1 września 1973 roku do 20 czerwca 1974 roku ubezpieczony był uczniem Technikum Mechanicznego w K.. Ubezpieczony uczestniczył w zajęciach, wbrew twierdzeniom ubezpieczonego nie był skreślony z listy uczniów z powodu nieobecności. Ubezpieczony w pierwszym półroczu miał 108 godzin nieobecności w tym tylko 9 godzin nieusprawiedliwionych, zaś w drugim półroczu 118 godzin nieobecności w tym 72 godziny nieusprawiedliwione.

Z zeznań świadków wynika, iż ubezpieczony w tym okresie pracował na rzecz J. K., codziennie i w pełnym wymiarze czasu pracy, że wykonywał jej polecenia a za pracę otrzymał wynagrodzenie. Wprawdzie świadkowie zeznają o okolicznościach dotyczących zdarzeń sprzed ponad 40 lat, jednak skoro dokładnie pamiętają czym zajmował się ubezpieczony powinni również pamiętać inne okoliczności związane z prowadzeniem zakładu przez J. K., które nastąpiły w okresie zatrudnienia ubezpieczonego w Odlewni (...). Natomiast zeznania świadków i ubezpieczonego są wybiórcze, świadkowie zeznają szczegółowo o obowiązkach ubezpieczonego, natomiast nie mają wiedzy o tym, że ubezpieczony był uczniem Technikum (świadek K. T. (2)), że pracował w Odlewni (...) (świadek K. T. (1)). Zeznania świadków ograniczają się do potwierdzenia faktu wykonywania pracy przez ubezpieczonego. Świadkowie są związani z ubezpieczonym (są członkami rodziny ubezpieczonego a W. J. kolegą z lat szkolnych) i okoliczność ta wpływ na treść składanych przez nich zeznań, które mają być przychylnie ubezpieczonemu. Z tych względów zeznanie te nie stanowią wiarygodnego materiału dowodowego.

Świadek W. J. zeznał, że ubezpieczony pracował codziennie, z faktu posiadania przez ubezpieczonego pieniędzy świadek wnioskuje, że otrzymywał wynagrodzenie. Jednak świadek myli się co okoliczności do uczęszczania przez ubezpieczonego do szkoły, skreślenia z listy uczniów. Z pisma dyrektora Zespołu Szkół nr (...) w K. wynika, iż ubezpieczony nie został skreślony z listy uczniów, uczęszczał do szkoły zarówno w pierwszym jak i w drugim semestrze. Liczba godzin nieobecności wynosiła odpowiednio 108 i 118. Ubezpieczony w pierwszym semestrze miał jedynie 9 godzin nieusprawiedliwionych, zaś w drugim 72 godziny.

Również zeznania świadka K. T. (1), w których potwierdziła, że ubezpieczony pracował w zakładzie i został zatrudniony nie zasługują na wiarę. Świadek zeznała, że ubezpieczony został zatrudniony po szkole zawodowej, ale nie wie czy miał umowę. Świadek nie wie również czy ubezpieczony był w Technikum ani kto pracował w zakładzie gdy ubezpieczony rozpoczął pracę w Odlewni (...). Świadek pomagała J. K. wypisując szarfy, zeznała, iż pomagała popołudniami jak miała czas. Zatem nie mogła wiedzieć czym zajmuje się ubezpieczony i w jakim czasie wykonuje pracę.

Świadek K. T. (2) zeznał, że ubezpieczony po skończeniu szkoły zawodowej pracował u matki, co jest sprzeczne z dowodami z dokumentów – pismem dyrektora szkoły oraz zeznaniami ubezpieczonego, w których potwierdził, że uczęszczał do Technikum. Świadek zeznał również, że ubezpieczony miałby pracować w zakładzie matki do czasu odbywania służby wojskowej. Świadek pomija okoliczność zatrudnienia ubezpieczonego w Odlewni (...) w K.. Świadek potwierdził czym miałby zajmować się ubezpieczony (wykonywał wszystkie czynności, szlifował trumny, dowoził trumny), a nie pamięta że ubezpieczony pracował w Odlewni (...).

Ubezpieczony zeznał, że zajęcia w technikum odbywały się 3 razy w tygodniu rano i 3 razy tygodniu po południu. W czasie wolnym od zajęć miałby wykonywać pracę.

Zeznania świadków i ubezpieczonego nie zostały potwierdzone żadnym dokumentem, z którego wynikałoby zatrudnienie ubezpieczonego przez J. K. w okresie od 1 września 1973 roku do 3 października 1974 roku. Z pewnością ubezpieczony wykonywał czynności na polecenie swojej matki, jednak w ocenie Sądu były one świadczone w ramach pomocy w rodzinie, na co wskazała w swoich zeznaniach K. T. (1) zeznając, że „brat pomagał jak skończył szkołę zawodową”.

Sąd zważył, co następuje:

Odwołanie nie jest zasadne.

Zgodnie z treścią art.184 ust.1 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 roku o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (tekst jednolity Dz.U. z 2016 roku, nr 748) ubezpieczonym urodzonym po dniu 31 grudnia 1948 roku przysługuje emerytura po osiągnięciu wieku przewidzianego w art.32, 33, 39 i 40, jeżeli w dniu wejścia w życie ustawy osiągnęli:

- 1) okres zatrudnienia w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze wymaganym w przepisach dotychczasowych do nabycia prawa do emerytury w wieku niższym niż 60 lat - dla kobiet i 65 lat - dla mężczyzn oraz
- 2) okres składkowy i nieskładkowy, o którym mowa w art. 27.

Stosownie do treści art.184 ust.2 ww. ustawy, w brzmieniu obowiązującym od 1 stycznia 2013 roku, emerytura, o której mowa w ust.1, przysługuje pod warunkiem nieprzystąpienia do otwartego funduszu emerytalnego albo złożenia wniosku o przekazanie środków zgromadzonych na rachunku w otwartym funduszu emerytalnym, za pośrednictwem Zakładu, na dochody budżetu państwa.

Prawo do emerytury na podstawie art.184 ww. ustawy przysługuje ubezpieczonemu, który na dzień wejścia w życie ustawy (1 stycznia 1999 roku) spełnił określone w niej wymogi stażowe, a po tej dacie osiągnął wymagany wiek, niezależnie od tego czy w chwili osiągnięcia tego wieku wykonywał pracę w szczególnych warunkach, czy wykonywał inną pracę i czy pozostawał w zatrudnieniu.

Zgodnie art.32 ust.4 ww. ustawy wiek emerytalny, o którym mowa w ust.1 rodzaje prac lub stanowisk oraz warunki na podstawie którym osobom wymienionym w ust.2 i 3 przysługuje prawo do emerytury, ustala się na podstawie przepisów dotychczasowych. Za dotychczasowe przepisy (w rozumieniu art.32 ust.4 ww. ustawy) należy uważać przepisy rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 roku w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (Dz. U. z 1983 roku, poz.8 nr 43 z późn. zm.), ale wyłącznie w zakresie regulowanym przez ww. ustawę o emeryturach i rentach, a więc co do wieku emerytalnego, rodzaju prac lub stanowisk oraz warunków, na jakich osobom wykonującym prace określone w ust.2 i ust.3 art. 32 tej ustawy przysługuje prawo do emerytury (uchwała składu siedmiu sędziów Sądu Najwyższego z dnia 13 lutego 2002 roku, III ZP 30/01, OSNAP 2002/10/243 oraz wyrok Sądu Najwyższego z dnia 24 września 2009 roku, II UK 31/09, Lex nr 559949).

Zgodnie z treścią §3 i 4 ww. rozporządzenia za okres zatrudnienia wymagany do uzyskania emerytury uważa się okres wynoszący 20 lat dla kobiet i 25 lat dla mężczyzn, liczony łącznie z okresami równorzędnymi i zaliczanymi do okresów zatrudnienia.

Pracownik, który wykonywał prace w szczególnych warunkach wymienione w wykazie A, nabywa prawo do emerytury, jeżeli spełnia łącznie następujące warunki:

- 1) osiągnął wiek emerytalny wynoszący 55 lat dla kobiet i 60 lat dla mężczyzn,
- 2) ma wymagany okres zatrudnienia, w tym co najmniej 15 lat pracy w szczególnych warunkach.

Spór w niniejszej sprawie ograniczał się do ustalenia czy ubezpieczony legitymuje się 25-letnim stażem pracy, bowiem pozostałe warunki dotyczące wieku, stażu pracy w szczególnych warunkach i braku członkostwa w otwartym funduszu emerytalnym zostały spełnione.

Ubezpieczony wskazał, iż w okresie od 1 września 1973 roku do 30 września 1974 roku wykonywał pracę na podstawie umowy o pracę pracując w Zakładzie (...) prowadzonym przez jego matkę J. K.. Z ubezpieczonym nie została zawarta umowa o pracę, ani też ubezpieczony nie został zgłoszony do ubezpieczeń społecznych.

W ocenie Sądu, z zebranego w sprawie materiału dowodowego wynika, iż ubezpieczony nie wykonywał pracy na rzecz J. K. na podstawie umowy o pracę. Wykonywane czynności ograniczały się do pomocy mamie, gdy była potrzebna, przy prowadzeniu zakładu. W spornym okresie ubezpieczony był uczniem Technikum Mechanicznego i uczestniczył w zajęciach. Nieobecności w szkole (szczególnie nieusprawiedliwione) nie świadczą o tym, że ubezpieczony w tym czasie wykonywał pracę. Z zeznań ubezpieczonego wynika, że podjęcie nauki w Technikum odraczało mu obowiązek służby wojskowej oraz umożliwiało pomoc mamie. Ubezpieczony uczestniczył w zajęciach w szkole, a okoliczność iż nie uzyskał promocji do klasy drugiej (z powodu słabych wyników) nie oznacza, że wykonywał pracę. Nie istnieją żadne dowody z których wynikałoby, że ubezpieczony wykonywał pracę na rzecz J. K. w ramach umowy o pracę, że za wykonaną pracę otrzymał wynagrodzenie. Zeznania świadków i ubezpieczonego w tym zakresie zostały uznane za niewiarygodne.

Ubezpieczony ukończył 18 lat w dniu 6 września 1973 roku i od tego dnia mógł jako osoba pełnoletnia zawrzeć umowę o pracę.

Wykonywanie przez ubezpieczonego pracy w okresie przed ukończeniem 18 roku życia wymagałoby zastosowania przepisów ustawy z dnia 2 lipca 1924 roku w przedmiocie pracy młodocianych i kobiet (Dz.U. z 1924 roku, nr 65, poz.636). Zatrudnienia w reżimie tej ustawy strona odwołująca nie wykazała.

W czasie gdy ubezpieczony miałby wykonywać umowę o pracę obowiązywało rozporządzenie Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 16 marca 1928 roku o umowie o pracę robotników (Dz.U. nr 35, poz.324). Rozporządzenie to zostało uchylone z dniem 1 stycznia 1975 roku przez art.IV§1 punkt 5 ustawy z dnia 26 czerwca 1974 roku Przepisy wprowadzające Kodeks pracy (Dz.U. nr 24, poz.142). Zgodnie z treścią art.1 ww. rozporządzenia umowa o pracę robotników w rozumieniu niniejszego rozporządzenia jest to umowa, na mocy której robotnik zostaje przyjęty do wykonywania pracy na rzecz pracodawcy w zamian za umówione wynagrodzenie. Natomiast stosownie do treści art. 3 tego rozporządzenia umowę o pracę zawiera się bądź na piśmie, bądź ustnie, bądź też przez dopuszczenie robotnika do pracy w trybie przyjętym w danym zakładzie pracy. Z zebranego w sprawie materiału dowodowego nie wynika, aby ubezpieczony został przyjęty do wykonywania pracy przez J. K.. Ubezpieczony nie miał zawartej umowy o pracę na piśmie, nie otrzymał świadectwa pracy po zakończeniu wykonywania pracy (stosownie do treści art.21). Ubezpieczony nie wykazał również, że wykonywał pracę za umówionym wynagrodzeniem. Z zeznań ubezpieczonego wynika, iż otrzymywał wynagrodzenie raz na tydzień, raz na miesiąc, natomiast nie wynika, że wynagrodzenie było stałe, że było ustalone. Pracodawca nie prowadził księgi płacy, nie istnieje wykaz wypłat robotniczych ani inne ksiąg niezbędne dla kontroli nad stosunkiem pracy, do których prowadzenia był zobowiązany, zgodnie z treścią art. 24 ww. rozporządzenia. Wypłata wynagrodzenia ubezpieczonemu nie została także potwierdzona przez K. T. (2), który

prowadził rachunkowość dla J. K.. Świadek zeznał, że nie wie czy ubezpieczony otrzymywał wynagrodzenie, że nie miał dostępu do spraw kadrowych.

Nie ulega wątpliwości, że przepisy prawa obowiązujące w czasie, kiedy ubezpieczony miałby wykonywać pracę na rzecz J. K. na podstawie umowy o pracę umożliwiały zaliczenie takiej pracy do okresów składkowych. W świetle art. 5 ust. 1 ustawy z dnia 23 stycznia 1968 roku o powszechnym zaopatrzeniu emerytalnym pracowników i ich rodzin (Dz. U. nr 3, poz. 6) pracownikiem w rozumieniu ustawy jest osoba pozostająca w stosunku pracy na podstawie umowy o pracę, mianowania lub powołania oraz osoba, która w związku z wyborem pozostaje w stosunku pracy na podstawie szczególnych przepisów, jak również członek lub kandydat na członka spółdzielni pracy pozostający ze spółdzielnią w stosunku pracy. Natomiast stosownie do treści art.8 ust.1 ww. ustawy za okresy zatrudnienia uważa się okresy pozostawania w stosunku pracy (art. 5 ust. 1) na obszarze Państwa Polskiego, jeżeli osoby zatrudnione pobierały w tych okresach wynagrodzenie lub zasiłki z ubezpieczenia społecznego na wypadek choroby i macierzyństwa.

Zebrany w sprawie materiał dowodowy nie pozwala na uznanie, że w okresie od 1 września 1973 roku do 30 września 1974 roku ubezpieczony wykonywał pracę na podstawie umowy o pracę i że okres ten należy zaliczyć do okresu zatrudnienia uprawniającego do świadczeń z ubezpieczenia społecznego.

Wobec powyższego Sąd na podstawie art.477¹⁴§1 k.p.c. oddalił odwołanie.

ZARZĄDZENIE

Odpis wyroku wraz z uzasadnieniem doręczyć pełnomocnikowi ubezpieczonego.

26.07.2016 r.